

Att Förhindra Vägtrafikolyckor Med Tunga Fordon ⁽¹⁾

Vägsäkerheten prioriteras inom Europeiska unionens transportpolitik. Även om ansvaret delas mellan myndigheter, företag och allmänheten, är det transportföretagen och deras anställda som bör gå i spetsen. Det här faktabladet innehåller några grundläggande principer för vägtransportsektorn

I framgångsrika företag är vägsäkerhet en del av kvalitetsarbetet

I EU omkommer varje år ungefär 800 lastbilschaufförer i vägtrafikolyckor, vilket gör det till ett farligt arbete (?). Samtliga anställda, även inom åkeribranschen, har rätt till en säker och trygg arbetsplats.

Olyckorna påverkar även företagets kostnader. Företag som inför åtgärder för vägtrafiksäkerhet kan i allmänhet räkna med sänkta driftskostnader. Vägtrafikolyckor där tunga fordon är inblandade skadar dessutom företagets rykte och allmänhetens förtroende för vägtransporter.

Av dessa skäl behövs det ett fast åtagande från vägtransportföretagen för att minska riskerna för chaufförerna.

Säkerhetsaspekter när det gäller driften

Det europeiska initiativet för hälsa och säkerhet på arbetsplatser omfattar riskbedömning och genomförande av förebyggande åtgärder. Tyngdpunkten ligger på att undanröja risker vid källan. Dessa principer bör användas för att genomföra en förebyggande plan för vägsäkerhet och hälsa. Planen skall omfatta fordon och deras utrustning, driftsplanering och personal. Ett register över inträffade incidenter bör inrättas. Incidenterna kan sedan analyseras som del av riskbedömningen och ligga till grund för de åtgärder som bör vidtas.

Den **förebyggande planen** bör i synnerhet omfatta följande:

- utnämmandet av en säkerhetsansvarig på företaget,
- samråd med personalen och ett internt kommunikationssystem där personalen kan lägga fram kommentarer och förslag.
- särskild utbildning av personalen, i synnerhet chaufförerna,
- arrangemang för att se till att det tas hänsyn till de enskilda anställdas kunskaper om vägsäkerhet,
- underhåll av lastbilar och utrustning,
- anpassning till vägtrafiklagstiftningen, vilket även omfattar krav på färdskrivare och körtider.

Särdirektiv och -förordningar om vägtransporter omfattar åtgärder för att reglera körtider, färdskrivaruutrustning, fordonskontroller och körkort.

Marknadsföring av säkerhetsaspekter

Företag kan också utnyttja säkerhetsaspekter i affärskontakter på exempelvis följande sätt:

- Genom att se till att kunderna är medvetna om företagets vägsäkerhetsåtagande och genom att uppmuntra dem att visa större intresse för vägsäkerhet. Dessutom bör man undvika åtagande som kan äventyra säkerheten, till exempel ändrade körtider och väntetider eller för tungt lastade fordon.
- Genom att se till att vägsäkerhetsåtgärderna smälter in i andra delar av företagets verksamhetsområde, som kvalitetscertifiering och marknadsföring. På så vis kan man gynnas affärsmässigt av ökad vägsäkerhet.

Partnerskap med lokala myndigheter

Transportföretag kan visa vilka expertkunskaper de besitter genom att ange standarder för sin personal och lokalt verka för ökad vägsäkerhet.

Arbeta tillsammans med de lokala myndigheterna för att uppnå förbättringar eller för att anta en säkerhetsplan, som exempelvis kan omfatta en lokal plan för vägsäkerhet. Ta initiativ och peka på de problem som finns eller möjliga förbättringar av vägsäkerheten.

Chaufförer kan också dra nytta av sina kunskaper på området och ta del i arbetet att förbättra vägsystemen, vägskyltar, signaler, information till allmänheten och utbildning av ungdomar.

ARBETSGIVARNAS CHECKLISTA FÖR BÄSTA PRAXIS

- Utarbeta skriftliga riktlinjer och instruktioner för dina chaufförer och de chaufförer du anlitar.
- Se till att fordonet är utrustat med säkerhetsbälte för både chauffören och övriga som färdas i fordonet.
- Köp fordon som är utrustade med den senaste säkerhetsutrustningen, som säkerhetsbälten och krockkuddar, säkerhetsskärm bakom förarsätet, ABS-bromsar, utrustning för att förankra godset, vidvinkelbackspeglar, etc.
- Fastställ rutiner för underhåll av fordonen.
- Upprätta körscheman som gör att chaufförerna inte behöver överträda hastighetsgränserna och att de kan undvika att köra i rusningstrafik. Om fordonet är utrustat med hastighetsbegränsare skall den kontrolleras så att den exempelvis inte kopplats ur.
- Ta hänsyn till väderleksförhållanden och andra förhållanden som kan påverka körtiden när körschemat läggs.
- Ange säkra vägar, helst motorvägar.
- Övervaka och kontrollera körtiden så att den ligger inom rekommenderade säkerhetsgränser och lagkrav.
- Lastning kan vara ansträngande. Använd om möjligt annan personal än chauffören för att lossa fordonet. Lägg in pauser för chaufförer som både lastar och kör fordonet.
- Använd bara lämpliga chaufförer. Kontrollera om de har fått körkortsvarningar och att de är i tillräckligt god kondition för att köra.
- Se till att chaufförerna har fått utbildning i hur man kör säkert, hur man kontrollerar ett fordonets säkerhet, hur man använder fordonets säkerhetsutrustning och hur man på ett säkert sätt lastar ett fordon. Planera in uppföljningar och regelbundna informationsträffar.
- Ta fram tydliga regler för kontroll av alkoholkonsumtion och missbruk av andra ämnen.
- Se till att mobiltelefoner används på ett trafiksäkert sätt.
- Se till att lokala vägsäkerhetsregler blir en del av företagets säkerhetsprogram. Bidra till deras utveckling.
- Även om du anlitar chaufförer på kontraktbasis kan du ange hur fordonen skall underhållas, vilken säkerhetsutrustning de skall ha, att säkerhetsbälten skall användas, vilken utbildning och erfarenhet som krävs, osv. Körscheman, rutiner och säkerhetsåtgärder kan du ofta kontrollera direkt eller indirekt.

(1) OBS! Detta faktablad omfattar inte krav som rör transport av farligt gods.

(2) Uppgifterna kommer från CARE, som är den europeiska databasen över vägtrafikolyckor.

Lastbilschaufförer är också experter på trafiksäkerhet

Olyckor där tunga fordon är inblandade kan få extremt allvarliga konsekvenser.

Som professionell chaufför är både din egen och andra trafikanters säkerhet ofta beroende av din attityd och ditt beteende bakom ratten. Du har också skyldighet att samarbeta med din arbetsgivare om frågor som rör hälsa och säkerhet. Det långsiktiga målet är att eliminera alla källor till allvarliga och dödliga olyckor på de europeiska vägarna. Som chaufför spelar du en viktig roll genom att agera på ett ansvarsfullt sätt.

Med ansvarsfull körning menas följande:

- att man förutser riskfyllda situationer så att man kan reagera på rätt sätt,
- att man handlar på rätt sätt i farliga situationer eller när en olycka inträffat,
- att man kör mjukt och försiktigt samt behandlar andra trafikanter vänligt, respektfullt och hänsynfullt, även om de har gjort ett misstag.

De chaufförer som följer ovanstående rekommendationer ökar sin egen säkerhet, minskar stressen samt visar en professionell inställning.

© www.freefoto.com

Hänsynfull och professionell körning

Lägg in säkerhetsaspekter när du planerar ruten. Använd den minst farliga och minst tröttande vägen, helst motorväg.

Om du inte kan undvika att passera områden med tät trafik, så försök att undvika att köra i rusningstrafik genom att anpassa rasterna och viloperioderna på lämpligt sätt.

Håll säkert avstånd till framförvarande fordon. Anpassa hastigheten till vägens beskaffenhet, trafikintensiteten, sikten och väderleksförhållandena.

Blinka i god tid innan du byter fil på motorvägen så att du inte överraskar bakomvarande trafik. Om trafiken är gles och du planerar att köra om ett fordon, så vänta gärna med att köra om tills du inte har några fordon bakom dig.

Släpp förbi bakomvarande fordon om du kör på en mindre väg för att undvika köbildning.

Behandla de mest utsatta trafikanterna hänsynfullt, i synnerhet i tätbebyggda områden: cyklister, fotgängare, barn och gamla.

CHAUFFÖRERNAS CHECKLISTA FÖR BÄSTA PRAXIS

- Följ alla säkerhetsanvisningar.
- Använd alltid säkerhetsbälte. Andra anställda bör bara åka med om det finns ett säkerhetsbälte på deras plats. Håll alltid hastighetsbegränsningarna. Slå av på farten om väderleken är dålig.
- Stanna omedelbart om du känner dig trött. Ta regelbundna pauser. Kliv ur hytten och ta en nypa frisk luft. Använd inga uppiggande medel om du känner dig trött.
- Följ alltid lokala trafikregler och följ reglerna om körtid.
- Justera stolen så att du sitter så upprätt som möjligt och ställ in nackskyddet så nära huvudet som möjligt. På så vis minskar du risken för whiplash-skador vid en eventuell olycka.
- Kontrollera att du känner till underhållsföreskrifterna för fordonet och se till att fordonet är i gott skick. Är rutor och backspeglar rena? Är däck, bromsar och styrinrättning i god kondition?
- Kör inte alkohol- eller drogpåverkad. Kör inte heller om du tagit mediciner som kan påverka körningen. Följ säkerhetsinstruktionerna för medicinerna och fråga din läkare vid minsta osäkerhet.
- Observera att rökning under körning kan göra dig tröttare eftersom koldioxiden tränger undan syret i förarhytten och eftersom koloxidhalten i blodet ökar.
- Använd inte gasol- eller koldrivna värmare eller kokaggregat i förarhytten eftersom det bildas koloxid, vilket kan leda till döden.
- Följ säkerhetsinstruktionerna när du klättrar ner från hytten, i synnerhet om sikten är dålig eller om du är trött i benen.
- Kontrollera att lasten är jämnt fördelad och ordentligt surrad. Följ säkerhetsanvisningar när du arbetar med lasten, t.ex. för att undvika att du får last över dig.
- Förvara inga lösa föremål i förarhytten som kan komma flygande vid häftiga inbromsningar och orsaka skador.
- Medföljande förare som vilar sig i sovkabinen skall vara fastspända.
- Se till att sikten inte störs av nedhängande föremål eller dekalor eller liknande på fönstren.
- Försök att undvika att parkera lastbilen eller släpet så att trafiken eller andra förare och gångtrafikanters sikt hindras. Kontrollera att det parkerade fordonet är ordentligt bromsat så att det inte kan komma i rullning.
- Ät regelbundna och nyttiga måltider.

Här finns mer information:

- Byråns webbplats: <http://osha.eu.int>. Den webbplatsen är länkad till webbplatser i medlemsstaterna där det finns lagstiftning och riktlinjer som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatser.
- Europeiska förordningar och direktiv finns på webbplatsen för databasen Eurolex <http://europa.eu.int/eur-lex/>. Direktiv är inte direkt tillämpliga utan införlivas i varje medlemsstats lagstiftning och tillämpas enligt deras rättssystem. I de fall direktiven anger minimistandarder kan det i medlemsstaterna finnas ytterligare krav. I många medlemsstater tar man som stöd fram riktlinjer.
- Europeiska kommissionens generaldirektorat för energi och transport. http://europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/index_en.html